

Nr 265.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen, att
dels godkänna härvid fogade förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1920 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av kronor 12,300,000,

dels ock förklara, att under år 1921 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1921 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

Kungörelse

med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

Häri genom förordnas som följer:

§ 1.

F. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den överskjutande delen efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmäles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst eller äger han såsom innehavare av lärarbefattning vid annan läroanstalt än statens uppbära dyrtidstillägg av statsmedel, skall dyrtidstillägg enligt denna kungörelse till honom utgå allenast efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet; därest emellertid beloppet av den avlöning eller den del av avlöningen, varå dyrtidstillägg tillgodokommer honom såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som nyss är nämnd, understiger 500 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg enligt denna kungörelse efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed berörda avlöning eller del av avlöningen understiger 500 kronor för år. Dyrtidstillägg å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst eller såsom lärare vid sådan läroanstalt, som ovan sägs, och dyrtidstillägg å pension eller understöd må dock icke beräknas å sammanlagt högre belopp än 1,250 kronor för månad.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem samt vid av landsting eller städer inrättade skyddshem ävensom f. d. veterinärer, sjuksköterskor och barnmorskor samt därmed jämställda befattningshavare, vilka äro

berättigade till pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbär ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbär pension eller understöd i sådan egenskap;

5:o) f. d. lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, vilka antingen av statsmedel åtnjuta tilläggspension, beräknad enligt de i kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna angivna grunder, eller jämlikt samma kungörelse skulle varit berättigade till tilläggspension, därest ej den reglementsena pensionen uppgått till eller överstigit det i kungörelsen stadgade maximibeloppet för totalpensionen;

6:o) f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma, skolhemmet i Vänersborg för blinda dövstumma, folkhögskolor och lantmannaskolor samt sinnesslöanstalter och vanförestalter, vilka äro berättigade till pension från dövstummlärarnas pensionsanstalt; samt

7:o) f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare, till vilkas pensionering bidrag lämnas av statsmedel;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den utgående avlöningen, i de i 2:o), 4:o) och 6:o) omförmälda fallen å pensionen eller understödet, i fall, som angives i 3:o), å ersättningens belopp samt i de i 5:o) avsedda fall å summan av de belopp, som utgå från vederbörande pensionsanstalter och såsom tilläggspension av statsmedel, där sådan tilläggspension förekommer, varemot i fråga om de under 7:o) omförmälda befattningshavare dyrtidstillägget väl beräknas å hela pensionsbeloppet, med inberäkning av det belopp, som i förekommande fall utgår av landsting eller stad, men utgår allenast med vad som av hela det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående del av pensionen.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattningshavare vid numera av staten övertagen

järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1920.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson, anförde efter gemensam beredning med cheferna för samtliga övriga departement följande.

Sedan Kungl. Maj:t den 30 nästlidna januari beslutat att för riksdagen framlägga proposition i fråga om beredande av fortsatta dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst, ber jag att nu för Kungl. Maj:t få anmäla frågan om dylika bidrag åt före detta befattningshavare i statens tjänst och vissa med dem jämställda pensionärer.

Beträffande de åtgärder, som tidigare vidtagits för beredande av dyrtidsbidrag åt här ifrågavarande pensionärer, torde jag i detta sammanhang kunna inskränka mig till en erinran om, att jämväl dessa dyrtidsbidrag föregående år omlades till systemet med glidande skala.

Den i ämnet utfärdade kungörelsen av den 19 juni 1919 (nr 347) innehöll följande allmänna grunder för dyrtidstilläggets utgående:

§ 1.

Före detta befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den del, som överstiger 125 kronor men icke 575 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar en tredjedel av grundtalet. Å den del av pension eller understöd, som överstiger 575 kronor för kvartal, utgår icke dyrtidstillägg.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmäles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst, äger han uppbära dyrtidstillägg enligt denna kungörelse allenast

efter ett procenttal, som motsvarar en tredjedel av grundtalet; därest emellertid hans avlöning såsom befattningshavare understiger 500 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed avlöningen understiger 500 kronor för år. Sammanlagda beloppet av dyrtidstillägg å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst samt av dyrtidstillägg å pension eller understöd må icke överstiga det belopp, vartill dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst högst får uppgå.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka äro berättigade till pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbär ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbär pension eller understöd i sådan egenskap;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den utgående avlöningen, i de i 2:o) och 4:o) omförmälda fallen å pensionen eller understödet samt i fall, som angives i 3:o), å ersättningens belopp.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jäm-

förlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattninghavare vid numera av staten övertagen järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Såsom jag framhållit i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst för tiden efter den 30 juni 1920, då nu gällande bestämmelser i ämnet upphöra att äga tillämpning, synes mig en höjning av dyrtidstilläggen vara av behovet påkallad. Denna höjning bör givetvis icke inskränka sig till de nuvarande befattningshavarna, utan är det min avsikt att tillstyrka enahanda förmån för f. d. befattningshavare och med dem jämställda pensionärer.

Höjning av
dyrtids-
tilläggen

Vad då först beträffar höjningen av den nuvarande maximigränsen för det avlöningsbelopp, varå dyrtidstillägg må utgå, torde, vid det förhållande att denna gräns i fråga om nuvarande befattningshavare av Kungl. Maj:t i proposition den 30 nästlidna januari föreslagits höjt till 15,000 kronor för år räknat, beträffande pensionärerna all begränsning i detta avseende böra bortfalla. Endast för det fall, att dyrtidstillägg må beräknas å både avlöning och pension, torde en begränsning alltjämt vara behövlig.

Såsom motsvarighet till den av mig föreslagna höjningen av det procenttal, varefter för befattningshavare i statens tjänst dyrtidstillägg

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 222 häft. (Nr 265.)

utgår å avlöningsbelopp över 100 kronor i månaden, torde beträffande nu ifrågavarande pensionärer böra stadgas, att dyrtidstillägg för den del av pensionen eller understödet, som överstiger 125 kronor för kvartal, skall utgå efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet. Att — såsom bland annat torde vara avsett med vissa från 1919 års statstjänstemannakongress samt från förutvarande professorer och övriga befattningshavare vid universiteten och Karolinska mediko-kirurgiska institutet gjorda framställningar om dyrtidstillägg i väsentligen samma proportion som för i tjänst kvarstående befattningshavare — höja den gräns, vid vilken det procenttal, varefter dyrtidstillägget utgår, sänkes från ett tal motsvarande grundtalet till ett tal motsvarande tredjedelen eller, enligt mitt förslag, hälften därav anser jag mig icke kunna förorda.

De ändringar i gällande bestämmelser angående dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl., som i anledning av de av mig nu förordade höjningarna av dyrtidstillägget ansetts erforderliga, torde icke behöva närmare motiveras.

Dyrtidstillägg
till nya grup-
per av pen-
sionärer.

Jag anhåller härefter att få till behandling upptaga frågan om dyrtidstilläggens utsträckning till vissa nya grupper av pensionärer.

I skrivelse den 4 oktober 1919 har läroverksöverstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt de jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 augusti 1919 tillkallade sakkunniga för utredning av frågan om dyrtidstillägg åt vissa kommunalt anställda lärare m. m. att jämväl utreda bland annat frågan om dyrtidstillägg åt pensionerade befattningshavare vid under läroverksöverstyrelsens inseeende stående privatläroverk; och hava med anledning härav de sakkunniga den 24 oktober 1919 erhållit befallning att i samband med fullgörandet av det åt de sakkunniga lämnade uppdrag avgiva utlåtande i detta ärende.

Vidare har centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen i skrivelse den 28 oktober 1919 hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t tillerkänna samtliga de f. d. befattningshavare vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, som åtnjuta pension från lärarinnornas pensionsanstalt, svenska lärarinnornas pensionsförening eller pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom och vilka antingen på grund av gjorda inbetalningar åtnjuta hel pension med 1,200 kronor eller äro berättigade till tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, dyrtidstillägg enligt samma grunder, som fastställts i kungörelsen den 19 juni 1919 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl.

pensionärer. Centralstyrelsen har därefter i skrivelse den 1 november 1919 hemställt, att jämväl de lärarinnor vid de enskilda läroanstalterna, som från och med år 1920 avginge från sina befattningar med pension, måtte tillerkännas utöver tilläggs pension, varom styrelsen tidigare gjort framställning, dyrtidstillägg enligt de i nyssberörda kungörelse stadgade grunder.

I enlighet med av läroverksöverstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 november 1919 gjord hemställan hava de nu nämnda båda framställningarna från centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen den 24 november 1919 överlämnats till de sakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det de sakkunniga genom nådigt beslut den 24 oktober 1919 lämnade uppdrag.

Sedermera har styrelsen för svenska folkhögskolans lärarförening i skrivelse den 4 december 1919 anhållit, att Kungl. Maj:t ville till 1920 års riksdag avlåta proposition om dyrtidstillägg åt pensionerade folkhögskollärare att utgå efter samma grunder som de för statens egna pensionärer gällande. Skolöverstyrelsen har, efter folkhögskolinspektörens hörande, den 22 december 1919 tillstyrkt bifall till den gjorda framställningen. Därefter hava genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 januari 1920 de sakkunniga erhållit befallning att i samband med fullgörande av förut lämnat uppdrag avgiva utlåtande i detta ärende.

Slutligen har skolöverstyrelsen, efter att hava inhämtat yttranden från inspektören för dövstumundervisningen och pedagogiska inspektören för sinnesslöundervisningen, i skrivelse den 4 februari 1920 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bevilja dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövstumläraernas pensionsanstalt, efter samma grunder, som äro bestämda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, ävensom anvisa för ändamålet erforderligt anslag. Denna framställning har genom remiss den 11 februari 1920 överlämnats till de sakkunniga för att tagas under övervägande i sammanhang med fullgörande av förut lämnat uppdrag.

I anledning av nu omförmälda framställningar hava de sakkunniga, som den 31 januari 1920 avgivit betänkande och förslag angående dyrtidstillägg av statsmedel till vissa lärare vid kommunala och åtskilliga andra läroanstalter, i skrivelse den 4 innevarande mars framlagt förslag i fråga om dyrtidstillägg till, bland andra, vissa motsvarande grupper av pensionärer. De sakkunniga ha härvid till en början erinrat, hurusom pensioneringen av privatläroverkens kvinnliga lärarpersonal under gångna tider ombesörjts genom två på enskilt initiativ bildade och med bidrag av statsmedel understödda anstalter, nämligen svenska lärarinnornas pensions-

förening och pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom (»skolornas pensionsinrättning»), ävensom att i enlighet med beslut av 1910 års riksdag pensionsfrågan för denna personal blivit på ett mera definitivt sätt ordnad i samband med upprättande av »Lärarinnornas pensionsanstalt», vilken avsetts att efterhand övertaga all den verksamhet, som utövats av »skolornas pensionsinrättning», och delvis även den pensionering, som omhänderhafts av svenska lärarinnornas pensionsförening. Vidare har framhållits och erinrats, att de sålunda vidtagna åtgärderna dock endast i ringa mån kunde komma de lärarinnor till godo, som avgått eller komme att avgå från sina befattningar, innan den nya pensionsordningen hunnit bliva fullt genomförd, och att med hänvisning härtill Kungl. Maj:t i proposition (nr 137) till 1917 års riksdag framlagt förslag om anvisande av medel för beredande enligt angivna grunder av tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, vilken framställning blivit av riksdagen bifallen, varefter kungörelse i ämnet utfärdats den 31 december 1917 (nr 965); och hava de sakkunniga jämväl anfört, hurusom berörda kungörelse i fråga om rätt att åtnjuta tilläggspension innehåller åtskilliga begränsningar, i det att endast vissa grupper av lärarinnor kunna bliva delaktiga av omförmälda förmån, och att, beträffande tilläggspensionens belopp, summan av reglements-enlig pension och tilläggspension icke må överstiga 800 kronor utom i det fall att vederbörande lärarinna erlagt frivilliga avgifter till sin pensionering, då totalpensionen kan uppgå till högst 1,200 kronor. Slutligen har i detta sammanhang erinrats om att 1919 års lagtima riksdag på särskild framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 280) medgivit, att envar av vissa förutvarande lärarinnor, till ett antal av tolv, skulle, utan hinder därav, att hon icke uppfyllde alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 stadgade villkor, kunna för tid efter utgången av år 1918 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt de i berörda kungörelse angivna grunder dock under förutsättning att hon styrkte sig vara för sitt uppehälle i behov av understöd. De sakkunniga hava i anslutning härtill anfört, att fråga väckts om medgivande av enahanda förmån beträffande ytterligare ett antal förutvarande lärarinnor, på vilka stadgandena i nämnda kungörelse icke utan vidare äro lämpliga. Härefter anföra de sakkunniga följande:

Sakkunniga.

»Den i riksdagens nyssberörda beslut uppställda förutsättningen, att vederbörande skulle för sitt uppehälle vara i behov av understöd, torde väl kunna antagas så gott som alltid vara för handen, och detta icke blott beträffande den lilla

grupp av förutvarande lärarinnor, som därmed närmast avsågs. Man torde kunna antaga, att det övervägande flertalet förutvarande lärarinnor vid privatläroverken äro för sitt uppehälle hänvisade så gott som uteslutande till sina pensioner, och då dessa endast mera undantagsvis överstiga ett belopp av 800 kronor för år, är det uppenbart, att särskilt under nu rådande dyrtid det ekonomiska läget för dessa förutvarande lärarinnor måste te sig mer än bekymmersamt.

Under sådana förhållanden och då staten redan genom sitt beslut om beredande av tilläggs pensioner åt dessa avgångna befattningshavare visat sig uppskatta den verksamhet, de utövat i det allmännas tjänst, måste de sakkunniga finna det billigt, att staten nu träder hjälpende emellan för att genom dyrtidstillägg å de förutvarande lärarinnornas pensioner i någon mån för dem lindra dyrtidens tryck.

Rätt till tilläggs pension enligt kungörelsen den 31 december 1917 tillkommer under vissa villkor föreståndarinnan eller lärarinnan, som är eller varit delägare i lärarinnornas pensionsanstalt eller enligt § 2 i denna anstalts reglemente varit berättigad att ingå såsom delägare i densamma eller avgått med pension före den 1 januari 1911. Det synes de sakkunniga, att ungefär enahanda begränsning, som stadgats i fråga om tilläggs pension bör bliva gällande även beträffande rätt till sådant dyrtidstillägg, varom nu är fråga. I regel torde sålunda de förutvarande lärarinnor, som med tillämpning av därom givna föreskrifter icke komma i åtnjutande av tilläggs pension, icke heller böra bliva delaktiga av dyrtidstillägget. För en viss grupp av lärarinnor synes emellertid ett undantag härutinnan vara av billighet påkallat.

I kungörelsen den 31 december 1917 äro nämligen vissa maximigränser givna ifråga om totalpensionens belopp (= summan av den reglements enliga pensionen och tilläggs pensionen). Det är sålunda föreskrivet, att tilläggs pensionen tillsammans med den pension, som skulle reglements enligt tillkomma vederbörande vid sextio års ålder, endast för det fall må överstiga 800 kronor, att vid sammanläggningen högre belopp uppkommer på grund därav, att vederbörande lärarinna för sin pensionering erlagt frivilliga avgifter utöver vad som erfordrats för utbekommande av stadgat statsbidrag. I sådant fall må totalpensionens belopp kunna uppgå till högst 1,200 kronor.

I sådana fall då vederbörande lärarinna varit i tillfälle att under sin tjänstetid genom delaktighet i någon av de äldre statsunderstödda pensionsanstalterna bereda sig pension till sådant belopp, att på grund därav någon tilläggs pension enligt kungörelsen den 31 december 1917 icke kunnat ifrågakomma, torde det vara fullt skäligt, att, därest vederbörande eljest uppfyller de i kungörelsen stadgade villkor för tilläggs pensions åtnjutande, dyrtidstillägg å pensionsbeloppet får, liksom för övriga lärarinnor, om vilka nu är fråga, utgå av statsmedel. Såsom av det följande framgår, är det allenast ett fåtal fall, som en dylik utvidgad rätt till dyrtidstillägg skulle omfatta.

Att även de lärarinnor, som genom särskilt beslut av riksdagen erhållit eller kunna komma att erhålla rätt till tilläggs pension enligt de i kungörelsen den 31 december 1917 angivna grunder, enligt de sakkunnigas mening böra bliva delaktiga av dyrtidstillägget, torde framgå av det redan sagda.

Därest dyrtidstillägg enligt de sakkunnigas här förut gjorda uttalanden anses böra tillkomma förutvarande lärarinnor vid privatläroverk, torde detsamma böra beräknas å summan av de pensionsbelopp, som kunna tillkomma vederbörande

antingen som delägare i den ena eller andra av de pensionsanstalter, om vilka här är fråga (lärarinnornas pensionsanstalt, svenska lärarinnornas pensionsförening och skolornas pensionsinrättning) eller i form av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917, där sådan tilläggspension är vederbörande medgiven.

Såsom framgår av ovanberörda skrivelse från centralstyrelsen för flick- och samskoleföreningen den 1 november 1919 samt statsverkspropositionen till 1920 års riksdag (elfte huvudtiteln, punkten 5), har emellertid fråga blivit väckt om höjning av tilläggspensionerna för privatläroverkens lärarinnepersonal. Denna fråga bör tydligen ses i samband med det nu förevarande spörsmålet om dyrtidstillägg å de till personalen utgående pensionerna. En förutsättning för att dyrtidstillägg må bära beräknas även å de förhöjda pensionsbelopp, som här kunna ifrågakomma. är givetvis, att förhöjningarna anpassas efter ett normalt prisläge och sålunda utan hänsyn till nu rådande dyrtid.

I varje fall anse de sakkunniga hinder icke bära möta för att dyrtidstillägg enligt allmänna grunder får utgå å pensioner, som icke överstiga det högre av de i 1917 års kungörelse angivna maximibeloppen, 1,200 kronor. Skulle den ifrågasatta förhöjningen leda till totalpensioner å högre belopp än 1,200 kronor, bör enligt de sakkunnigas mening tagas under omprövning, huruvida icke i dylika fall dyrtidstillägget bör reduceras eller bortfalla.

Enligt uppgift från lärarinnornas pensionsanstalt utgjorde i slutet av år 1919 antalet lärarinnor, som åtnjoto tilläggspension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 31 december 1917, tillhopa 102. Totalpensionens belopp växlade mellan lägst 133 och högst 1,200 kronor. Kostnaden för dyrtidstillägg till dessa pensionärer enligt ovan angivna grunder — för ett belopp av högst 125 kronor i kvartalet efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet; för överskjutande belopp efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundtalet — skulle enligt verkställda beräkningar uppgå till i runt tal 89,000 för år.

Härtill skulle komma ytterligare några lärarinnor, som genom delaktighet i den ena eller andra pensionsanstalten berett sig pensioner till sådant belopp, att på grund därav tilläggspension icke kunnat för dem ifrågakomma, men vilka eljest uppfylla de för tilläggspensions åtnjutande stadgade villkor. Såvitt framgår av uppgifter, som de sakkunniga inhämtat från de enskilda pensionsanstalterna, kan man utgå därifrån, att antalet av dylika lärarinnor är högst ringa. Om den ovan beräknade kostnadssumman 89,000 kronor avrundas uppåt till 95,000 kronor, torde det sålunda erhållna beloppet få anses fullt tillräckligt att täcka kostnaden för dyrtidstillägg till samtliga de förutvarande lärarinnor vid privatläroverk, om vilka i detta sammanhang är fråga.»

I enlighet härmed hava de sakkunniga föreslagit en sådan omformulering av de bestämmelser, som ingå i § 5 av kungörelsen den 19 juni 1919 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, att därunder komma att inrymmas även de f. d. lärarinnor vid privatläroverk, som de sakkunniga, på sätt av det föregående framgår, ansett sig bära förorda till erhållande av ifrågavarande förmån.

Vad därefter angår de framställningar, som avse beredande av

dyrtidstillägg till f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövstumläraernas pensionsanstalt, hava de sakkunniga till en början erinrat att på grund av enskilda motioner detta spörsmål varit föremål för behandling vid lagtima riksdagarna såväl år 1918 som år 1919, men att riksdagen emellertid avböjt de gjorda framställningarna under hänvisning bland annat därtill, att riksdagen förut vid behandling av motioner angående krigstidstillägg åt vissa grupper av befattningshavare, som ej kunde anses vara i statens tjänst, ehuru de erhöle sin avlöning helt eller delvis av statsmedel, icke ansett sig böra tilldela krigstidstillägg åt sådana befattningshavare, vid vilket förhållande ej heller pensionerade befattningshavare, vilka varit anställda vid statsunderstödda anstalter, syntes böra beredas sådan förmån.

Vidare anföra de sakkunniga:

»Genom beslut av 1918 års urtima och 1919 års lagtima riksdagar hava emellertid stora grupper av sådana befattningshavare, som ovan avses — särskilt lärare vid kommunala och enskilda läroanstalter — i stor utsträckning kommit i åtnjutande av såväl extra krigstidstillägg som dyrtidstillägg, och de sakkunniga hava i sitt ovanberörda betänkande den 31 januari 1920 framlagt ytterligare förslag i sådant hänseende. Under dessa förhållanden synes ur den av riksdagen tillförene angivna synpunkten hinder numera icke bör möta att låta dyrtidstillägg utgå även till de f. d. befattningshavare, som åtnjuta sina pensioner från dövstumläraernas pensionsanstalt.

Det bör vidare uppmärksammas, att, såsom ock i de inkomna framställningarna påpekats, redan enligt nuvarande bestämmelser dyrtidstillägg utgår å pensioner till vissa grupper av f. d. befattningshavare, som icke varit anställda i statens tjänst. Kungörelsen i ämnet den 19 juni 1919 upptager sålunda såsom därtill berättigade åtskilliga grupper, till vilka pension eller understöd utgår från folkskolläraernas pensionsinrättning eller småskolläraernas pensionsanstalt, däribland även f. d. lärare och lärarinnor vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av lands- eller städer inrättade skyddshem.

Det kan vidare framhållas, att gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. erhållit en synnerligen vid avfattning i fråga om de grupper av pensionärer, som bliva delaktiga i detta dyrtidstillägg. Enligt § 5 i kungörelsen i ämnet den 19 juni 1919 skall sålunda dyrtidstillägg, varom nu är fråga, utgå till bland annat pensionerade änkor och barn efter delägare i folkskolläraernas änke- och pupillkassa. Därav följer, att medan exempelvis en från dövstumläraernas pensionsanstalt pensionerad folkhögskollärare icke kommer i åtnjutande av dyrtidstillägg å sin pension, utgår sådant tillägg å den pension, som från folkskolläraernas änke- och pupillkassa kan tillkomma avliden folkhögskollärares efterlämnade änka och barn.

De sakkunniga kunna för sin del ej annat än finna, att numera starka skäl måste anses föreligga för beredande av dyrtidstillägg även å pensioner från dövstumläraernas pensionsanstalt.

Enligt från denna anstalt inhämtade uppgifter utgjorde i slutet av år 1919

antalet pensionärer i anstalten tillhopa 49, därav 16 f. d. lärare vid dövstumskolor, 1 f. d. lärare vid det numera indragna institutet för dövstumma i Hjorted, 15 f. d. lärare vid folkhögskolor. 1 f. d. lärare vid fristående lantmannaskola, 12 f. d. lärare vid sinnesslöanstalter och 4 f. d. lärare vid vanförestalter. Pensionernas belopp växlade mellan lägst 405 och högst 3,375 kronor. Kostnaden för dyrtidstillägg till dessa pensionärer enligt förut angivna grunder — för ett belopp av högst 125 kronor i kvartalet efter ett procenttal, som motsvarar grundalet: för överskjutande belopp efter ett procenttal, som motsvarar hälften av grundalet — skulle enligt verkställda beräkningar uppgå till i avrundat tal 75,000 kronor för år.»

I enlighet härmed hava de sakkunniga avgivit förslag till ändrad lydelse av de bestämmelser, som innehållas i § 5 av kungörelsen den 19 juni 1919 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vilket förslag upptager bland personal, som skulle vara berättigad till dyrtidstillägg å innehavande pensioner, även sådana f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövstumläraernas pensionsanstalt.

Beträffande tiden för ikraftträdandet av de sålunda föreslagna bestämmelserna hava de sakkunniga yttrat:

»De sakkunniga skulle visserligen finna det önskvärt, om det förslag, som av de sakkunniga nu framlägges rörande dyrtidstillägg åt f. d. lärarinnor vid privatläroverk och sådana f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövstumläraernas pensionsanstalt, kunde vinna tillämpning redan från 1920 års ingång. Vad särskilt pensionerade dövstumslärare angår, hava emellertid, såsom av handlingarna i ärendet framgår, vederbörande landsting i viss utsträckning trätt emellan för att åtminstone beträffande första halvåret 1920, bereda dyrtidstillägg å de pensioner, som utgå till dessa f. d. befattningshavare. Under sådana förhållanden och med avseende å den förut påpekade svårigheten att genomföra någon ändring i nu gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt vissa f. d. befattningshavare för den korta tid, varunder desamma ännu äga giltighet, vilja de sakkunniga begränsa sig till att föreslå, att ifrågavarande förmån måtte beredas f. d. lärarinnor vid privatläroverk och pensionärer i dövstumläraernas pensionsanstalt från ingången av juli månad 1920, då de nuvarande bestämmelserna om dyrtidstillägg åt vissa f. d. befattningshavare torde komma att ersättas av nya föreskrifter i ämnet.»

Slutligen har jag att i detta sammanhang med några ord beröra en framställning om beredande av dyrtidstillägg åt de f. d. lasarettsläkare, som på grund av för hög ålder icke kunnat vinna inträde i f. d. lasarettsläkarnas pensionskassa. Dessa läkare hava i en till Kungl. Maj:ts ingiven skrift hemställt om åtgärders vidtagande i syfte att de måtte, vad beträffar statens andel, 1,500 kronor, i den dem tillkommande pension å 3,000 kronor, erhålla samma kompensation för penningvärdets fall som de f. d. befattningshavarna i statens tjänst.

I häröver den 1 innevarande mars avgivet utlåtande har statskontoret anfört följande:

Statskontoret.

»Enligt nådiga kungörelsen den 13 november 1903 har i överensstämmelse med riksdagens beslut stadgats rätt för lasarettsläkare, vilkens levnadsålder vid 1904 års ingång översteg 45 år och som därför icke kunde bliva delägare i den då upprättade lasarettsläkarnas pensionskassa, att under vissa villkor vid avskedstagandet erhålla en årlig pension av 3.000 kronor, därav 1,500 kronor betalas av vederbörande landsting eller stad och 1,500 kronor av staten. Sålunda av statsmedel utgående pension bestrides från ett under riksstatens tionde huvudtitel under rubriken 'statens andel i kostnaden för pensionering av lasarettsläkare' uppfört förslagsanslag.

På grund av berörda stadgande äro sökandena jämte ytterligare en f. d. lasarettsläkare eller alltså åtta f. d. lasarettsläkare i åtnjutande av sådan pensionsförmån, som nyss nämnts.

På liknande sätt har pensionering ordnats för de extra provinsialläkare, vilka vid ingången av år 1912, då extra provinsialläkarnas pensionskassa trädde i verksamhet, uppnått för hög levnadsålder för att kunna erhålla delaktighet i kassan. Sådan extra provinsialläkare erhåller nämligen enligt riksdagens beslut och nådiga kungörelsen den 30 december 1911 under vissa villkor vid avskedstagandet en pension av statsmedel till belopp av 1,500 kronor årligen att utgå av tionde huvudtitelns förslagsanslag: statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare. Här finnes dock icke någon föreskrift om motsvarande pensionsbelopp från landsting, men ehuru stadgande i sådant avseende beträffande extra provinsialläkarna icke ansågs kunna meddelas, då till deras avlönande icke alltid utgår bidrag av landsting, synes man dock hava tänkt sig att motsvarande belopp skulle kunna av den avgångne extra provinsialläkaren påräknas åtminstone i fall, där landstingsmedel utgått till avlöningen. Enligt detta stadgande åtnjutes för närvarande pension av fyra f. d. extra provinsialläkare.

Frågan om beredande av dyrtidstillägg åt på nu avgivna sätt pensionerade f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare har varit föremål för yttrande i det betänkande angående krigstidstillägg och krigstidshjälp, som låg till grund för Eders Kungl. Maj:ts framställningar i ämnet till 1919 års lagtima riksdag. Sedan i betänkandet framhållits att bestämmelserna om krigstidshjälp åt f. d. befattningshavare i statens tjänst tillämpats på det sätt att pensionärer å allmänna indragningsstaten även om de icke kunnat räknas till f. d. befattningshavare i statens tjänst erhållit sådant tillägg i likhet med dylika f. d. befattningshavare anfördes vidare (sid. 86):

I ett annat läge befinner sig frågan om vissa f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare, vilka på grund av för hög ålder ej kunnat vinna inträde i de för sådana tjänstemän bildade pensionskassorna och av sådan anledning genom statens försorg erhållit pension i särskild ordning. Denna utgår icke från allmänna indragningsstaten utan från ett särskilt anslag och ersättes statsverket till hälften av vederbörande stad eller landsting. Ifrågavarande personer hava uppenbarligen icke innehaft befattning i statens tjänst. Att ändock medgiva dem krigstidstillägg av statsmedel skulle leda till att sådant borde utgå även till andra grupper av pensionärer, till vilkas pensioner staten endast lämnar bidrag. Men sådant har hittills ansetts endast undantagsvis böra ske. Givetvis invecklas även frågan av den

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 222 häft. (Nr 265.)

omständigheten, att krigstidstillägg från statens sida borde motsvaras av liknande tillägg å den del av pensionen, som utgår från annat håll'.

Enligt de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna och av 1919 års lagtima riksdag godkända, ännu gällande grunder för dyrtidstillägg åt pensionerade f. d. befattningshavare kan ej heller sådan förmån tillkomma nu ifrågavarande pensionärer.

Väl synes riktigheten av vad i nämnda betänkande sålunda anförts icke kunna bestridas; men å andra sidan framstår det, sedan dyrtiden synes bliva konstant, såsom alltmer av billighet påkallat att staten åtminstone i någon mån lämpar sitt pensionsbidrag åt ifrågavarande pensionärer efter de förhållanden, som föranlett till beviljande av dyrtidstillägg åt pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst. Och om sådan förmån nu, såsom lär vara föreslaget, utsträckes att tillkomma pensionärer i allmänhet med pension från av staten understödd pensionskassa, exempelvis pensionärer i dövstumläraarnas pensionsanstalt, vill det synas statskontoret, som om även åt nu ifrågavarande pensionärer borde beredas rätt till dyrtidstillägg.

Att statskontoret här upptagit frågan om dyrtidstillägg jämväl åt vissa f. d. extra provinsialläkare beror — utom av förut angivna förhållande att pensioneringen tillkommit av samma anledning och ordnats på i det hela liknande sätt som för sökandena — vidare därpå att saknaden av rätt till dyrtidstillägg för ifrågavarande f. d. extra provinsialläkare framträder skarpare på grund därav att några f. d. extra provinsialläkare, vilka varken kunnat bliva delägare i extra provinsialläkarnas pensionskassa eller uppfyllt villkoren för pension av statsmedel enligt förenämnda kungörelse av den 30 december 1911, genom särskilda beslut av riksdagen erhållit pension, som, då den anvisats att utgå från allmänna indragningsstaten, kommit att för dem medföra rätt till dyrtidstillägg.

Slutligen vill statskontoret framhålla att dyrtidstillägget till nu ifrågavarande f. d. lasarettsläkare och f. d. extra provinsialläkare synes böra beräknas å hela pensionsbeloppet med inberäknande av det belopp, som i förekommande fall utgår av landsting eller stad, men däremot icke utgå med högre belopp än vad som av hela det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående del av pensionen.»

Departements-
chefen.

Lika med de för utredning av frågan om dyrtidstillägg åt vissa kommunalt anställda lärare m. m. tillkallade sakkunniga anser jag rättvist och billigt, att de f. d. lärarinnor vid privatläroverk, vilka antingen av statsmedel åtnjuta tilläggspension enligt de i kungörelsen den 31 december 1917 stadgade grunder eller jämlikt samma kungörelse skulle varit berättigade till tilläggspension, därest ej den reglementsensliga pensionen uppgått till eller överstigit det i kungörelsen stadgade maximalbeloppet för totalpensionen, komma i åtnjutande av dyrtidstillägg på samma sätt som andra pensionärer. Likaledes synes det mig riktigt, att de f. d. befattningshavare vid undervisningsanstalter för dövstumma, skolhemmet i Vänersborg för blinda dövstumma, folkhögskolor och lanthögskolor samt sinnesslöanstalter och vanförestalter, vilka äro berättigade till pension från dövstumsläraarnas pensionsanstalt, erhålla

enahanda dyrtidstillägg. Jag vill i detta sammanhang erinra, att Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat framlägga förslag för riksdagen rörande dyrtidstillägg åt motsvarande i tjänst varande befattningshavare. Mot de bestämmelser, som för beredande av dyrtidstillägg åt ifrågavarande båda grupper av pensionärer av de sakkunniga föreslagits att införas i § 5 av kungörelsen med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer har jag ingen erinran att framställa. I samband härmed erfordras en viss komplettering av § 4 i samma kungörelse, för vilken jag emellertid icke torde behöva lämna någon närmare motivering.

Vidkommande därefter spørsmålet om beredande av dyrtidstillägg åt vissa f. d. lasarettsläkare och extra provinsialläkare finner jag mig böra biträda statskontorets förslag. Under en särskild punkt i § 5 böra dessa kategorier alltså inbegripas bland de befattningshavare, som åtnjuta dyrtidstillägg enligt för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder.

Enligt § 5 2:o) i den nu i ämnet gällande kungörelsen utgår dyrtidstillägg till vissa f. d. lärare och lärarinnor, vilka äro berättigade till pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

Genom beslut vid föregående års lagtima riksdag (proposition nr 336) sammanfördes folkskollärarnas pensionsinrättning, folkskollärarnas änke- och pupillkassa, småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt och barnmorskornas pensionsanstalt från och med år 1920 till en statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Utom lärare vid folkskolor, nomadskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor, folk- och småskoleseminarier, skyddshem och vissa enskilda läroanstalter kunna en del andra kategorier av befattningshavare åtnjuta pension från den nya anstalten, nämligen vissa kommunalt anställda veterinärer m. fl. samt vissa sjuksköterskor och barnmorskor. Dessa sistnämnda kategorier av befattningshavare torde icke såsom pensionärer förut hava erhållit dyrtidstillägg. Då de nu av staten sammanförts med de pensionerade folkskollärare m. fl., som tidigare erhållit dyrtidstillägg å sina pensioner, på sådant sätt att samtligas pensionering omhänderhaves av statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., synas de skäligen böra i samma utsträckning som de f. d. lärarna komma i åtnjutande av dyrtidstillägg. Härför erforderliga bestämmelser hava införts i § 5 2:o).

Vad beträffar kommunikationsverkens f. d. personal, har betänkande numera avgivits angående pensionering av sådana befattningshavare, som efter den 30 juni 1920 erhålla rätt till pension; och hava därvid

föreslagits pensionsbelopp, som äro högre än de nuvarande. Detta kunde måhända synas motivera en reducering av dyrtidstilläggen å dessa pensioner i likhet med vad som är tänkt för de nuvarande befattningshavarna vid dessa verk. Med hänsyn till de stora praktiska svårigheter, som äro förknippade med genomförandet av en sådan reducering, och i betraktande därav, att frågan icke torde vara av allt för stor praktisk betydelse, enär dels höjningarna i flera fall äro obetydliga, dels antalet ifrågakommande pensionärer torde bli skäligen ringa samt i allt fall reduceringen icke torde behövas längre än till och med år 1921, har jag efter samråd med chefen för civildepartementet kommit till den uppfattningen, att någon reducering för ifrågavarande pensionärer icke bör äga rum.

Kostnader
m. m.

Kostnaderna för dyrtidstillägg åt nu ifrågavarande pensionärer och understödstagare hava för år 1919 beräknats till 10,000,000 kronor men hava i verkligheten uppgått till 11,476,535 kronor 52 öre. Med de av mig föreslagna höjningarna och under förutsättning av dyrtidstilläggens utsträckning, på sätt jag förordat, till vissa nya grupper av pensionärer hava motsvarande kostnader för innevarande år, vilka i propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1920 beräknats till 11,000,000 kronor, nu funnits böra upptagas till i runt tal 12,300,000 kronor. Detta skulle alltså utgöra beloppet av det anslag, som, gemensamt för alla här ifrågavarande kategorier av pensionärer och understödstagare m. fl., bör hos riksdagen äskas för bestridande av dyrtidstilläggen under år 1920.

För år 1921 torde i avseende å kostnaderna för dyrtidstillägg åt nu behandlade persongrupper lämpligen böra förfaras på enahanda sätt, som av mig föreslagits beträffande motsvarande kostnader för befattningshavarna vid statens icke affärsdrivande verk. Föreskrift synes mig alltså böra meddelas om, att tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande sättet för kostnadernas bestridande, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1921 kunna varda å riksstaten för nämnda år särskilt avsatta.

Departementschefen, statsrådet Thorsson, föredrog härefter ett i enlighet med vad av honom förordats upprättat förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt hemställde, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna ovanberörda förslag till kungörelse med allmänna

grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1920 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1920 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av kronor 12,300,000,

dels ock förklara, att under år 1921 tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1921 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet till riksdagen avlåtas av den lydelse, bil. litt... vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.